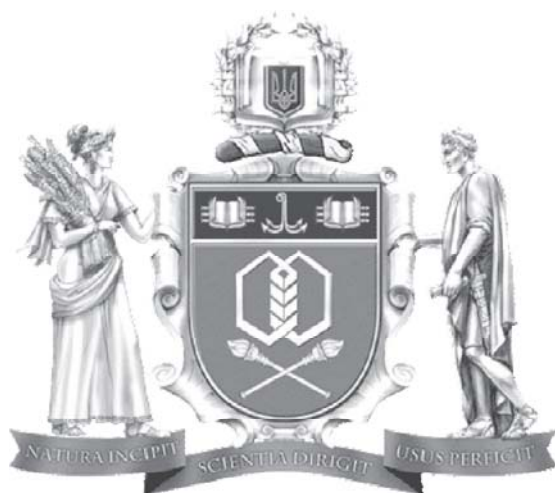


Міністерство освіти і науки України  
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ



48

НАУКОВО-  
МЕТОДИЧНА  
КОНФЕРЕНЦІЯ

Матеріали конференції

*Розвиток методологічних основ  
вищої освіти в ОНАХТ*

ОДЕСА 2017

Матеріали друкуються відповідно до рішення 48-ї науково-методичної конференції ОНАХТ “Розвиток методологічних основ вищої освіти в ОНАХТ”, яка проходила 12–13 квітня 2017 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,  
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,  
Мардар М.Р., д-р техн. наук, професор,  
Кананихіна О.М., канд. техн. наук, доцент,  
Мураховський В.Г., канд. фіз.-мат. наук, доцент,  
Волков В.Е., д-р техн. наук, професор,  
Корнієнко Ю.К., канд. фіз.-мат. наук, доцент,  
Радіонова О.В., канд. техн. наук, доцент,  
Купріна Н.М., канд. екон. наук, доцент,  
Хобін В.А., д-р техн. наук, професор,  
Васильєв С.В., методист

# КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД ДО ЗМІСТУ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

**І.В. Крупіца**

Одним з важливих положень Болонського процесу є орієнтація вищих навчальних закладів на кінцевий результат: знання випускників повинні бути застосовні і практично використані на користь усієї Європи. Всі академічні ступені й інші кваліфікації повинні бути затребувані європейським ринком праці, а професійне визнання кваліфікацій повинне бути полегшене.

Однією з головних задач, що повинна бути вирішена в рамках Болонського процесу, є залучення в Європу більшої кількості учнів з інших регіонів світу. Вважається, що введення загальноєвропейської системи гарантії якості освіти, кредитної накопичувальної системи, кваліфікацій, що легко розуміються, і т.п. приведе до підвищення інтересу європейських і інших громадян до вищої освіти.

У процесі господарської діяльності наукомісткої організації наукове знання постає як безперервний потік інновацій, а загальною тенденцією в розвитку науки стає технологізація наукового мислення, його інструменталізація. Тому економіка, яка постійно змінюється, висуває все більш високі вимоги до рівня інноваційно-креативної складової випускників вищих навчальних закладів, яка включає компетентність.

Компетентними працівниками є ті, хто задовольняє очікуванням щодо показників праці. Вони здатні використовувати свої знання, навички і властивості особистості для досягнення встановлених цілей і стандартів.

Науковцями виділено такі основні риси компетентнісного підходу до підготовки фахівця, як загальна, соціальна та особистісна значущість знань, умінь, навичок, якостей та способів продуктивної діяльності; чітке визначення цілей професійно-особистісного удосконалення, які виражені у поведінкових та оцінювальних термінах; виявлення певних компетенцій, які також є цілями розвитку особистості; формування компетенцій як сукупності смислових орієнтацій, які ґрунтуються на досягненні національної та загальнолюдської культури; наявність чіткої системи критеріїв виміру, які можна обробляти за допомогою статистичних методів; надання педагогічної підтримки особистості, яка формується, та створення для неї „зони успіху”; індивідуалізація програми вибору стратегії для досягнення мети; створення ситуацій для комплексної перевірки умінь практичного застосування знань та надбання цінного життєвого досвіду; інтегративна характеристика особистості, що пов'язана з її здатністю удосконалювати наявні знання, уміння та способи діяльності у процесі соціалізації та накопичення досвіду життєдіяльності [3].

Саме тому якість підготовки майбутнього фахівця визначається за такими критеріями, як:

- відповідність рівня компетентності фахівця нормативним вимогам;
- відповідність рівня компетентності фахівця характеру майбутньої професійної діяльності;

- відповідність рівня компетентності фахівця вимогам конкретного працедавця;
- відповідність рівня компетентності фахівця прихованим вимогам [3].

Орієнтована на компетенції освіта (competence-based-education-CB) народилася в США в 1965 р. (Массачусетський університет). В загальному контексті поняття "компетенція" ґрунтується на знаннях, інтелектуально і особистісно обумовленому досвіді, соціально-професійній життєдіяльності людини. До 90-х рр. XX ст., роботи над питанням компетентності були поодинокі та мали розрізнений характер. Переломним став 1996р., коли ЮНЕСКО окреслює коло компетенцій, які мають розглядатися як бажаний результат освіти [2].

Вітчизняні науковці також плідно працюють у царині розробки питань із компетентнісного підходу, досліджуючи основні феномени, поняття, процеси, динаміку впровадження компетентнісного підходу в системі освіти України.

Так, компетентнісний підхід, як напрям модернізації освіти, обґрунтував О. Онопрієнко [4], на думку якого саме в компетентнісному підході відображено зміст освіти, що не зводиться до знаннево-орієнтованого компонента, а передбачає набуття цілісного досвіду вирішення життєвих проблем, виконання ключових функцій, соціальних ролей, вияв компетенцій. Компетентнісний підхід зумовлює не інформованість студента, а розвиток умінь вирішувати проблеми, які виникають у життєвих ситуаціях.

О. Глузманом [1] виокремлено та узагальнено основні ідеї компетентнісного підходу:

- компетентнісний підхід не є принципово новим для вищої освіти, оскільки вона завжди орієнтувалася на набуття узагальнених способів діяльності;
- компетентність не протиставляється знанням, умінням, навичкам, вона їх вміщує, хоча не є їхньою простою сумою;
- компетентність охоплює не тільки когнітивну та операціонально-технологічну складові, а й мотиваційну, етичну, соціальну, поведінкову, містить результати навчання, систему ціннісних орієнтацій, тому компетентності формуються не тільки під час навчання, а й під впливом родини, друзів, роботи, політики, релігії тощо.

Отже, сучасне навчання повинне приділити особливу увагу розвитку найбільш важливих компетенцій, серед яких є прагнення до успіху; вміння працювати в команді; здатність до організації та планування діяльності; здатність застосовувати знання на практиці, приймати рішення, породжувати нові ідеї та їх реалізовувати (креативність); знання другої мови; лідерство; здатність адаптуватися до нових ситуацій; розвиток навичок управління інформацією.

#### **Використана література:**

1. Глузман О. В. Базові компетентності: сутність та значення в життєвому успіху особистості / О. В. Глузман // Педагогіка і психологія. – 2009. – № 2. – С. 51–61.

2. Локшина О.І. Європейська довідкова система як інструмент упровадження компетентнісного підходу в освіту країн – членів Європейського Союзу / О. І. Локшина // Педагогіка і психологія. – 2007. – № 1. – С. 131–142.

3. Пометун О. І. Дискусія українських педагогів навколо питань запровадження компетентнісного підходу в українській освіті / О. І. Пометун // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи : Бібліотека освітньої політики. – К. : К.І.С., 2004. – С. 66–72.

4. Онопрієнко О. Концептуальні засади компетентнісного підходу в сучасній освіті / О.Онопрієнко // Шлях освіти. –2007. –№ 4. –С. 32 –37